

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jak soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Ing. Martiny Lacinové a soudců JUDr. Ivety Jiříkové a Mgr. Jana Jursíka ve věci

žalobkyně: **Česká republika - Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje**, IČO 70882835
sídlem Pražská tř. 2666/52b, 370 04 České Budějovice,

proti

žalované: **WISS CZECH, s.r.o.**, IČO 29305934
sídlem Prakšická 2784, 688 01 Uherský Brod
zastoupená advokátem Mgr. Bc. Tomášem Mravcem
sídlem Hřebíčková 1320, Malenovice, 763 02 Zlín

o zaplacení 401 154 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně proti usnesení Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 14.12.2022, č. j. 26 C 541/2022-58

takto:

Usnesení soudu prvního stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Českých Budějovicích (soud prvního stupně) napadeným usnesením vyslovil svou místní nepřislusnost (výrok I.) a rozhodl, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Okresnímu soudu v Uherském Hradišti jako soudu místně příslušnému (výrok II.).
2. Žalobkyně se žalobou doručenou soudu dne 23.11.2022 domáhá proti žalované zaplacení částky 401 154 Kč s příslušenstvím jako smluvní pokuty za pozdní předání předmětu koupě. Žalobkyně v žalobě odkazuje na prorogační doložku dle článku XII. odstavec 5. kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky dne 8.4.2021, ve kterém smluvní strany ve smyslu § 89a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soud řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.s.ř.“) dohodly, že místně příslušným soudem pro řešení sporů bude Krajský soud v Českých Budějovicích a Okresní soud v Českých Budějovicích podle jejich věcné příslusnosti. Na základě této prorogační doložky žalobkyně založila při podání žaloby místní příslusnost Okresního soudu v Českých Budějovicích. Soud prvního stupně však dospěl k názoru, že se nejedná o věc týkající se vztahů mezi podnikateli vyplývající z jejich podnikatelské činnosti, když podnikatelem je podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku fyzická nebo právnická osoba, která samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Uvedené znaky podnikatele musí být splněny kumulativně z hlediska materiálního vymezení podnikatele. Od záměru dosahovat zisku (jako znaku podnikání) je nutno odlišovat správu vlastního majetku, která podnikatelskou činností není. Koupě jednoho ks rychlého zásahového automobilu s příslušenstvím na podvozku Volkswagen Transporter 6.1 skříň. TDI 4MOT DSG DR sloužícího k zajištění základního poslání žalobkyně dle § 1 odst. 1 zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, tedy k ochraně životů a zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, zcela jistě neslouží k dosažení zisku, nýbrž ke správě majetku žalobkyně. Ve smyslu § 421 odst. 1 občanského zákoníku se za podnikatele považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku (odstavec 1) a osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona (odstavec

Shodu s prvopisem potvrzuje Houdková.

- 2). Žalobkyně nenaplní ani jednu z podmínek § 421 o.z. Žalobkyně není podnikatelem, nemůže tedy ni vykonávat podnikatelskou činnost. Soud prvního stupně uzavřel, že prorogační doložka sjednaná mezi stranami je neplatná. Vyslovil, že k projednání věci není místně příslušný a po právní moci usnesení věc postoupí Okresnímu soudu v Uherském Hradišti jako soudu místně příslušnému.
3. Proti tomuto usnesení podala žalobkyně odvolání, neboť s argumentací soudu prvního stupně nesouhlasí. Žalobkyně pro přesnost uvádí, že základní úkol je stanoven v ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, který nabyt účinnosti dnem 1.1.2016, nikoliv tedy zákonem č. 238/2000 Sb., který byl zrušen ke stejnému dni. Základním úkolem žalobkyně je sice chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, avšak současně z pohledu její smluvní volnosti je i samostatnou účetní jednotkou, která je oprávněna jednat vlastním jménem. Žalobkyně a žalovaná si v kupní smlouvě ze dne 8.4.2022 sjednaly tzv. prorogační doložku, která určila po dohodě těchto smluvních stran místní příslušnost obecných soudů odlišných od místní příslušnosti určené občanským soudním řádem. Vycházely přitom z vědomí své smluvní volnosti jako projevu autonomie své vůle v procesní oblasti, důvodem tohoto postupu byla snaha o lokalizaci vztahu mezi smluvními stranami a zvýšení právní jistoty účastníků v případě např. vzájemných závazků a sporů z nich vyplývajících a samozřejmě i snížení ekonomických nákladů spojených s řízením. Žalobkyně nepopírá, že z pohledu ryze formálního výkladu ustanovení § 420 a § 421 o.z. není podnikatelem ve smyslu svého zápisu do obchodního rejstříku, resp. nevykonává výdělečnou činnost živnostenským či obdobným způsobem. Uzavřená kupní smlouva představuje dle názoru žalobkyně plnění ze závazkového vztahu, který má jednoznačně charakter uzavření „obchodu“, kdy žalobkyně vystupuje jako kupující a žalovaná jako prodávající. Žalobkyně se domnívá, že ustanovení § 89a o.s.ř. cílí právě na konsensus stran, které se při uzavření „obchodu“, tedy ujednání v obchodní věci, rozhodly z výše uvedených důvodů uzavřít vzájemnou dohodu, kterou si určí místní příslušnost obecných soudů, které budou v případě sporů vyplývajících z obchodního vztahu založeného smlouvou, rozhodovat ve věci. Odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR spisové značky 33 Cdo 2272/98, ze kterého vyplynul závěr, že za obchodní věc lze považovat i dohodu smluvních stran, pokud tato dohoda bude představovat závazkový vztah obchodní, a to bez ohledu na povahu účastníků této smlouvy. Žalobkyně dále poukazuje na důvodovou zprávu k zákonu č. 293/2013 Sb., kterým se mění občanský soudní řád v souvislosti s tím, že nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.) zrušil obchodní zákoník a všechny závazkové vztahy upravuje jednotně, kdy podle soukromého práva nejsou nadále rozlišovány vztahy mezi nepodnikateli a podnikateli, které byly do té doby označovány jako obchodní vztahy. Vymezení pojmu podnikatel a podnikatelská činnost v novém občanském zákoníku a na něj navazující popsání změna o.s.ř. směřovala především k ochraně „slabší strany“ závazkového vztahu, kdy za tzv. slabší stranou je považován subjekt nepodnikatelský. Žalobkyně však má za to, že pokud by na ni dopadala uvedená ochranná funkce ustanovení § 89a o.s.ř. jako na stranu smluvně tzv. slabší, tedy pokud by soud čistě formalisticky aplikoval toto ustanovení i na žalobkyni, stala by se tato ochranná funkce nejenom bezpředmětnou, ale naopak by ztěžovala postavení žalobkyně, která by tak byla nucena vést žalobu u soudu v Uherském Hradišti, což bezesporu představuje větší zátěž pro žalobkyni nežli žalovanou, která má v místě uvedeného soudu své sídlo. Dle žalobkyně by měl soud přistupovat ke sjednané prorogační doložce v kupní smlouvě individuálně a posuzovat, zda formalizovaný výklad nejde proti záměru zákonodárce, jenž sledoval především eliminaci konkrétního negativního jevu při uzavírání spotřebitelských smluv mezi tzv. podnikatelskými a nepodnikatelskými subjekty. Žalobkyně proto navrhla, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil zpět soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
4. Žalovaná k odvolání žalobkyně uvedla, že sdílí názor soudu prvního stupně, že je v předmětné věci místně nepřislušný. Je zjevné, že rychlý zásahový automobil s příslušenstvím na podvozku Volkswagen Transporter 6.1 skříň má sloužit k zajištění ochrany životů a zdraví obyvatel, životního

prostředí, zvířat a majetku před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi v souladu s ust. § 1 odst. 1 zák. č. 320/2015 Sb. Žalobkyně nenaplňuje definiční znaky podnikatele dle § 420 o.z. Nevykonává svou činnost samostatně, na vlastní účet ani vlastní odpovědnost. Jedná se o organizační složku státu. Neprovozuje svou činnost jako výdělečnou za účelem dosažení zisku. I pokud by žalobkyně splňovala výše uvedená materiální kritéria, je třeba uvést, že pouhá správa vlastního majetku není podnikáním. Žalobkyně není podnikatelem ani dle § 421 o.z., jelikož není zapsána v obchodním rejstříku, nemá živnostenské nebo jiné oprávnění k podnikání. Žalovaná nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že pouhé uzavření kupní smlouvy představuje dle jejího názoru uzavření „obchodu“. Pouhá správa vlastního majetku není podnikáním dle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 150/2007, a to i v případě, kdy by takovou smlouvu uzavřela obchodní korporace. Žalovaná se dále ohrazuje proti opakovaným tvrzením žalobkyně, že by byla slabší stranou. Kupní smlouva na koupi rychlého záahového automobilu s příslušenstvím byla uzavřena na základě veřejné zakázky ze dne 18.2.2021, v rámci uveřejnění zadávacích podmínek byl zveřejněn i návrh kupní smlouvy, která byla poté uzavřena jako adhezní. Již z tohoto důvodu se proto nedá žalobkyně považovat za slabší stranu smluvní vztahu, když je pro kontraktaci v pozici, ze které si „vynutí“ znění smlouvy. Žalovaná polemizuje rovněž s tvrzením žalobkyně, že obdobné prorogační doložky sjednávají běžně i další organizační složky státu. Užívání neplatných doložek ve smlouvách ve větší míře nezakládá platnost těchto doložek, nadřízený orgán žalobkyně, tj. Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s vědomím neplatnosti těchto doložek je ve svých smlouvách nepoužívá. Žalovaná proto navrhla, aby odvolací soud napadené usnesení potvrdil.

5. Krajský soud v Českých Budějovicích (odvolací soud) po zjištění, že odvolání žalobkyně bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a je přípustné, přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a o.s.ř., bez nařízení odvolacího jednání dle § 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně není důvodné.
6. Podle § 11 odst. 1 o.s.ř. řízení se koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení.
7. Podle § 84 o.s.ř. k řízení je příslušný obecný soud účastníka, proti němuž návrh směřuje (žalovaného), není-li stanoveno jinak.
8. Podle § 85 odst. 3 o.s.ř. obecným soudem právnické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má sídlo.
9. Podle § 89a o.s.ř. účastníci řízení ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli, vyplývajících z podnikatelské činnosti, se mohou písemně dohodnout na místní příslušnosti jiného soudu prvního stupně, ledaže zákon stanoví příslušnost výlučnou.
10. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá proti žalované zaplacení částky 401 154 Kč s příslušenstvím, jako smluvní pokuty za pozdní předání předmětu koupě. Žalobu podala u Okresního soudu v Českých Budějovicích s odkazem na čl. XII. odst. 5 kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky dne 8.4.2021, ve kterém smluvní strany ve smyslu § 89a o.s.ř. sjednali místní příslušnost soudu v Českých Budějovicích. Odvolací soud sdílí závěr soudu prvního stupně, že tato prorogační doložka sjednaná účastníky v kupní smlouvě ze dne 8.4.2021 není platná, neboť žalobkyně není podnikatelem ve smyslu § 420 a § 421 občanského zákoníku, neboť není zapsána v obchodním rejstříku a nemá živnostenské ani jiné oprávnění k podnikání. Žalobkyně je organizační složkou státu, svoji činnost neprovozuje jako výdělečnou za účelem dosažení zisku. Námitka žalobkyně, že kupní smlouva představuje plnění ze závazkového vztahu, který má jednoznačně charakter uzavření „obchodu“, nepovažuje odvolací soud za důvodnou. Mezi účastníky byla uzavřena kupní smlouva, jejímž předmětem byl rychlý záahový automobil s příslušenstvím na podvozku Volkswagen Transporter 6.1 skříň, kupní smlouvu na tento předmět koupě nelze považovat za absolutní obchod. Předmětný záahový automobil má sloužit k naplnění

Shodu s prvopisem potvrzuje Houdková.

úkolů žalobkyně ve smyslu § 1 odst. 1 zák. č. 320/2015 Sb., tedy k zajištění ochrany, životů a zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat a majetku před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Stejně tak nelze považovat za důvodnou námitku žalobkyně, že při uzavření kupní smlouvy byla tzv. slabší stranou, když kupní smlouvu uzavřela žalobkyně se žalovanou na základě veřejné zakázky vypsané žalobkyní jako zadavatelem dne 18.2.2021.

11. Za situace, kdy soud prvního stupně správně dovodil, že prorogační doložka ve smyslu § 89a o.s.ř. je neplatná, neboť se nejedná o vztah mezi podnikateli vyplývající z podnikatelské činnosti, je k řízení ve smyslu § 84 a § 85 odst. 3 o.s.ř. příslušný Okresní soud v Uherském Hradišti, v jehož obvodu má žalovaná sídlo. Pokud soud prvního stupně s těmito závěry vyslovil svou místní nepřislusnost a rozhodl, že věc bude podle § 105 odst. 2 o.s.ř. postoupena Okresnímu soudu v Uherském Hradišti jako soudu místně příslušnému, je jeho rozhodnutí věcně správné. V podrobnostech lze odkázat na logické a přesvědčivé odůvodnění napadeného usnesení soudem prvního stupně.
12. Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud napadené usnesení podle § 219 o.s.ř. jako věcně správné potvrdil.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je přípustné dovolání za podmínek § 237 o.s.ř., podané do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR v Brně prostřednictvím Okresního soudu v Uherském Hradišti. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o.s.ř.).

České Budějovice 28. února 2023

Mgr. Ing. Martina Lacinová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Houdková.